

Com a conseqüència de les declaracions realitzades pel Sr. Juan Carlos Navarro Pérez, Director del Centre Penitenciari Brians I, el dia 16 de maig de 2017 en el marc del Grup de Treball vers el "Règim d'Aïllament dels Departaments Especials de Règim Tancat -DERT" de la Comissió de Justícia del Parlament de Catalunya, l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona, emet el següent:

COMUNICAT

L'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans de la Universitat de Barcelona (OSPDH) és un Centre de Recerca Universitària, dins del que s'executa el Sistema de Registre i Comunicació de la Violència Institucional (SIRECOVI) en Conveni amb el Consell dels Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya (CICAC) de data 1 de setembre de 2016.¹

El desenvolupament d'aquest Projecte ha tingut com a primeres conseqüències la denuncia, per part de l'Equip d'investigadors, a diferents instàncies i organismes oficials de presumptes situacions de violència institucional a persones privades de llibertat. En nombrosos casos aquestes situacions s'han manifestat per part d'interns del centre penitenciari Brians I, situació que, probablement, ha provocat que el seu Director fos convidat a intervenir en aquest Grup de Treball.

En relació a les declaracions que el Sr. Navarro ha realitzat en aquesta seu voldríem assenyalar:

PRIMER. Minut 01:10: *"Quan un és subjecte d'acusacions greus disposar del dret a la defensa sempre està bé, per tant us ho agraeixo"*

Aquest Grup de Recerca no ha realitzat cap mena d'acusació ni formal ni informal a la persona del Director d'aquest centre penitenciari per cap tipus de via ni mitjà, ni pública ni privadament.

SEGON. Minut 12:33: *"també he escoltat un intern que deia que el posaven inmovilitzat a un llit sense matalàs que el tiraven, que rebia els maltractaments en aquesta situació d'inmovilització, doncs els hi haig de dir que també és impossible. Hi ha càmeres que graven 24hs de forma consecutiva qualsevol manipulació de les càmeres és molt senzill de detectar, les imatges enregistrades es revisen i es guarden per tres mesos a disposició de qualsevol autoritat que les pugui requerir, per tant és absolutament impossible que algú en una situació d'inmovilització en qualsevol cel·la de qualsevol Departament Especial de qualsevol centre*

¹ Per a veure en què consisteix aquest projecte i el seu funcionament <https://sirecovi.ub.edu/>.

penitenciari de Catalunya succeeixin coses com aquesta”.

No només és una afirmació agosarada, sinó que inclús podríem dir que en alguns extrems amb pocs indicis de veracitat. No hi ha càmeres instal·lades a totes les cel·les de contenció per poder enregistrar imatges del que succeeix dintre d'aquestes. La negació de l'existència de cel·les on es practica en que en l'argot penitenciari es coneix com a “Superman”, suposa un grau més que mirar cap a una altra banda. Així va quedar evidenciat també en la intervenció en aquest Grup de Treball pel Dr. Pau Pérez, Psiquiatra Forense y membre de *Equipo Asesor del Mecanismo Estatal para la Prevención de la Tortura* adjunt al Defensor del Pueblo, qui, a més, va mostrar imatges de les mateixes en aquest escenari on ara es nega la seva existència. La manca de càmeres en aquest àmbit ha estat, d'altra banda, durament recriminat a Catalunya pels diferents organismes locals i internacionals reconeguts com de vigilància de l'activitat penitenciària, no sospitosos de cap mena de posicionament advers a la institució. En aquest mateix sentit, en aquesta seu parlamentària ho ha manifestat la ex-jutja de Vigilància Penitenciària a Catalunya la Sra. Remei Bona qui va explicar que no hi ha càmeres a tots els espais del DERT. L'OSPDH no ens pot pronunciar vers les situacions concretes que allà tenen lloc donat que cap investigador ha estat testimoni directe, però sí tenim l'obligació de trametre, sense prejudicar, a les autoritats corresponents el que puguin manifestar en aquest extrem aquells/es que sí diuen haver sofert aquestes situacions, donat que és precisament aquesta una de les tasques d'aquest Sistema compromesa en el mateix Conveni amb el CICAC .

TERCER. Minut 21:29: “Les queixes que formulen els interns poden anar adreçades a qualsevol del òrgans que tenen assignada el control de l'activitat penitenciària, la pròpia Direcció del centre, els serveis centrals, la inspecció de serveis penitenciaris, el jutjat i la fiscalia de vigilància penitenciària, els jutjats ordinaris, Síndic de greuges, el Defensor del Pueblo, organismes internacionals i, en aquest cas també, el Parlament de Catalunya. (...) min 22:23 “he de dir en general que dels interns que he sentit les declaracions cap d'ells ha fet servir els canals esmentats, dic en general perquè hi ha algun cas puntual que sí, malgrat que tots aquest òrgans han exercit de forma efectiva tot aquest temps les seves funcions que tenen atribuïdes com a òrgans formals. I, per tant, en conseqüència, crec que en aquest moment és rellevant considerar perquè els arriba a vostès aquesta qüestió en els canals en què ho ha fet i a través d'entitats que no tenen formalment reconegut aquesta funció”.

Efectivament, aquests òrgans, tal i com l'OSPDH ha posat de manifest en moltes ocasions, han desenvolupat de forma efectiva aquesta funció: recordem les demandes d'explicacions que ha realitzat el Síndic de Greuges a aquesta Administració vers el funcionament del centre penitenciari en qüestió; recordem la carta de data de 2 de juny de 2016 *del Relator Especial sobre la tortura y otros tratos o penas crueles, inhumanos o degradantes* el Sr. Juan Méndez, els darrers informes del CPT..... En aquest sentit, es recorda que totes les declaracions de denúncia que han estat escoltades en seu parlamentària es troben en coneixement dels organismes esmentats amb els corresponents expedients oberts i seguiment.

QUART. Minut 23:35: “Podran observar que el nivell de queixes ha estat en general sostingudament baix fins a mitjans de l’any 2016 que s’observa un punt d’inflexió bastant clar. He de dir que per aquelles dates es quan van començar les visites amb autorització nostra em refereixo de la pròpia Administració penitenciària de l’Observatori, de membres de l’Observatori, en alguns casos amb volant del Col·legi d’Advocats que els acreditava com a advocat cridat per l’intern. Circumstància aquesta que és bastant irregular”.

Aquesta afirmació esdevé, probablement, una de les més greus realitzades pel Sr. Navarro en tant resulta rotundament falsa quan no ratlla la legalitat vigent.

Cap dels membres d’aquest Observatori que ha realitzat les oportunes visites al centre de referència es troba col·legiat a cap Col·legi d’Advocats de Catalunya. Assenyalar que el Director d’aquest Centre de Recerca ha exercit com a advocat i que es troba de baixa de l’Il·lustre Col·legi d’Advocats de Barcelona des de fa uns 22 anys (finals dels anys 90)

Així doncs les al·lusions a “l’advocada” que inciten a presentar denúncies de maltractaments que mai havien existit” (min 24:29) no poden anar lligades a membres d’aquest Observatori. Tanmateix, valorem aquestes al·lusions com extremadament greus, tot entenem que fan referència a Iridia, centre per la defensa dels drets humans, organització que forma part de la Coordinadora per a la Prevenció i Denúncia de la Tortura.

A més, com van poder observar també les diputades, les suposades “proves” que va presentar el Director a preguntes d’aquestes sobre les "incitacions" a denunciar tortures, van resultar ser respostes que en gens mostraven una "pressió" o "incitació". Les preguntes formulades cap als interns, com va poder comprovar-se per les mateixes diapositives del Director, eren d'allò més genèriques referents ha les seves condicions de privació de llibertat i sobre si havien sofert o presenciat maltractaments; preguntes que qualsevol organisme de drets humans ha de formular en les seves visites. Per cert, preguntes evidents que també realitzen organismes internacionals i el propi *Mecanisme Català per a la Prevenció de la Tortura*.

CINQUÈ. Minut 25:09: “Tot i que podien haver estat més, han visitat a un total de 30 interns diferents d’aquesta forma irregular”

No s’han realitzat, per part dels membres d’aquest Observatori, en cap cas visites al nombre d’interns que s’assenyala com així queda demostrat en els registre de la Direcció General i en el registre del propi Centre Penitenciari que dirigeix. Registre de comunicacions que bastaria haver revisat per no falsejar la realitat de les situacions. Visites realitzades per membres de l’Observatori al CP Brians I:

MECH: 01/06/2016; 25/01/2016; 01/10/2016; 16/02/2017;

JMLL: 01/11/2016

JVS: 25/01/2017; 16/02/2017; 02/03/2017; 16/03/2017

HFH: 25/01/2017; 16/02/2017; 22/02/2017; 08/03/2017

AJC: 02/03/2017; 08/03/2017; 17/03/2017

AB: 02/03/2017; 16/03/2017; 29/03/2017

LJP: 02/03/2017; 16/03/2017; 29/03/2017

Així doncs, **un total de 7 interns**.

SISÈ. Minut 26:05 “Resulta molt significatiu que s’acumuli en aquest últim període i en aquestes circumstàncies aquestes denúncies o queixes per maltractament i a més a més ho és que aquestes queixes no hagin comportat una denúncia davant del Jutjat per part dels interns o per part dels seus advocats”.

Aquesta afirmació no té present, o més, menysprea de forma absoluta, les possibles circumstàncies que deriven en la no interposició o formalització de denúncies penals en aquestes situacions. Aquesta afirmació avala, un cop més, la base de bona part de la intervenció que ha estat dedicada a difamar (minut 26:55: “He al·ludit a l’entitat que sense tenir reconeguda aquesta funció de control de l’activitat penitenciària ens ha visitat freqüentment des de mitjans de 2016”), a un Grup de Recerca universitària i a un Sistema (SIRECOVI) avalat públicament pel mateix *Relator Especial contra la Tortura de las Naciones Unidas*, en comptes de donar resposta a tots els interrogants que planteja el funcionament del DERT del centre al·ludit i que es troba sent focus, des de ja fa alguns anys, de sospites de “situacions irregulars”. Es recorda que l’Estat espanyol ha estat condemnat fins a 8 ocasions precisament per no investigar suficientment els casos de tortura.

SETÈ. Minut 28:25 “El que no puc admetre com a Director del centre penitenciari Brians I és que en aquest debat es posi en qüestió la feina i el bon nom dels més de 600 persones a les quals represento i tampoc puc admetre que s’utilitzi a persones vulnerables que poden veure’s perjudicades en les seves trajectòries vitals per aquesta utilització”.

Aquesta declaració esdevé un exercici de demagògia en fer servir d’escut a tots els funcionaris que hi treballen en aquest centre que, aquest Grup entén, desenvolupen una tasca molt complicada i amb moltes dificultats. Les denúncies no fan referència a la plantilla sencera del centre. Les declaracions estan fent al·lusió a un grup minoritari molt determinat i identificat clarament, tal i com s’ha posat de manifest en aquesta seu parlamentària. Ni els interns denunciats, ni aquest Grup, ha posat en qüestió a la resta de treballadors i treballadores del centre, ha estat el seu Director qui els ha involucrat en aquesta intervenció i només aquell qui manifesta representar-los.

Finalment, l’OSPDH es planteja què n’opinarà de la primera part de la seva intervenció analitzant les patologies que diu tenen diagnosticades els denunciants el Sr. Pau Pérez, també intervinent en aquest Grup de Treball, com ja s’ha assenyalat Psiquiatra Forense y membre del *Equipo Asesor del Mecanismo Estatal para la Prevención de la Tortura*. És clar que es tracta d’una pregunta retòrica, donat que el propi Sr. Pérez va respondre a aquest dubte en la seva

intervenció, explicant les greus conseqüències que l'aïllament té per a la salut mental²

Algunes de les acusacions realitzades pel Sr. Navarro contra l'OSPDH i personals contra el seu Director, el Sr. Iñaki Rivera, podrien ser constitutives de delictes, Així doncs, des de l'OSPDH no es descarta interposar accions penals.

Aquest comunicat compta amb l'adhesió de la COORDINADORA PER A LA PREVENCIÓ I DENUN-CIA DE LA TORTURA (CPDT), i de les següents organitzacions que la conformen:

1. ACAT Acció dels Cristians per l'Abolició de la Tortura
2. Alerta Solidaria
3. APDHA (Asociación Pro Derechos Humanos de Andalucía)
4. Asociación para la Defensa de los Derechos de la Infancia
5. Asociación Apoyo
6. Asociación Concepción Arenal
7. Asociación Libre de Abogadas y Abogados
8. Asociación Libre de Abogados de Zaragoza
9. Associació Contra a Exclusão pelo Desenvolvimento
10. Associació Memoria contra la Tortura
11. Associació Catalana per a la Defensa dels Drets Humans
12. Behatokia (Observatorio Vasco de Derechos Humanos - Euskal Herriko Giza / Esku-bideen)
13. CAES (Centro de Asesoría y Estudios Sociales)
14. Campaña Estatal por el Cierre de los CIE
15. Centro de Documentación Contra la Tortura
16. Comissió de Defensa del Il.lustre Col.legi de l' Advocacia de Barcelona
17. Comissió de Defensa del il.lustre Col.legi d'Advocats de Girona
18. Comisión de Derechos Humanos del Ilustre Colegio de Abogados de Balears
19. Comisión Legal Sol
20. Comité Anti-Sida de Lugo
21. Coordinadora de Barrios
22. Esculca (Observatorio para a Defensa dos Direitos e Liberdades)
23. Eskubieak (Eskubideak Euskal Abokatuen Elkarte)
24. Etxerat! (Euskal Errepresaliatu Politikoen Elkarte)
25. Exil
26. Federación de Asociaciones de Loita contra a Droga
27. Federación Enlace
28. Grupo de Acción Comunitaria (GAC)
29. Grupo 17 de Marzo (Sociedad Andaluza de Juristas para la Defensa de los Derechos Humanos)

² veure intervenció de data 07.02.17 al *Canal Parlament*

30. Grupo de Derechos Civiles 15M Zaragoza
31. Independientes
32. Iridia Centro de Defensa de Derechos Humanos
33. Jaiki-Hadi
34. Justicia i Pau
35. Movemento polos Dereitos Civis
36. Observatori Sistema Penal y DD. HH.
37. Oteando (Observatorio para la defensa de los derechos y las libertades)
38. PreSOS Galiza
39. Rescat Salhaketa Bizkaia
40. Salhaketa Gasteiz
41. Salhaketa Nafarroa
42. SOS Racisme Catalunya
43. Torturaren Aurkako Taldea
44. Xustiza e Sociedade de Galicia